

Huvudman

Haparanda Montessoriförening
Org.nr. 897600-4997

Beslut

Datum 2025-11-27

Dnr SI 2025:6243

Sida **1 (38)**

Ärendet

Tillsyn av förskoleklassen och grundskolan Montessoriskolan Droppen i Haparanda kommun; nu fråga om vite m.m.

Beslutet i korthet

Skolinspektionen har hösten 2025 inlett en tillsyn av den fristående grundskolan Montessoriskolan Droppen belägen i Haparanda kommun med huvudman Haparanda Montessoriförening.

Skolinspektionen bedömer att det föreligger brister i skolans arbete med särskilt stöd. Bristerna är allvarliga eftersom det förekommer att skolan, istället för att utreda elevers eventuella behov av särskilt stöd, fattar beslut om att elever ska gå om en årskurs. Det innebär att elever inte får eller riskerar att inte få det stöd de har rätt till. Det föreligger även brister som rör att andra än lärare bedriver undervisning samt att skolan använder obehöriga lärare utan att undantagen för detta är uppfyllda. Därtill finns brister i skolans timplan och schemaläggning av undervisningstid vilket medför att eleverna i några ämnen inte har fått och i andra ämnen riskerar att inte få den minsta garanterade undervisningstiden. Vidare konstateras brister när det gäller betygssättning och dokumentation av betyg i skolans betygskatalog, vilket är allvarligt ur rättssäkerhetssynpunkt. Skolinspektionen bedömer att de ovan påtalade bristerna allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Föreläggandet i dessa delar förenas därför med vite. Skolinspektionen bedömer att bristerna utgör ett allvarligt missförhållande.

Skolinspektionen bedömer även att det finns brister när det gäller undervisningen i slöjd, extra studietid, studiehandledning på modersmålet, lämna uppgift om frånvaro till elevens hemkommun samt anmäla uppgifter om kränkande behandling. Skolinspektionen förelägger huvudmannen att vidta åtgärder inom dessa områden.

Beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Haparanda Montessoriförening att vid vite av 300 000 kronor senast den **31 mars 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd, gå om en årskurs, undervisning av behöriga

och legitimerade lärare, undervisningstid samt betygssättning och dokumentation av betyg. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Skolinspektionen bedömer att bristerna utgör ett allvarligt missförhållande.

Om Haparanda Montessoriförening inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet. Därutöver kommer frågan om återkallelse av godkännande för Haparanda Montessoriförening som huvudman att bedriva nu aktuell skola att aktualiseras (26 kap. 13 § skollagen). Att bristerna utgör ett allvarligt missförhållande innebär även att återkallelse av godkännande kan bli aktuellt trots att föreläggandet följts, om det uppstår nya allvarliga brister i verksamheten inom två år från detta föreläggande (26 kap. 15 § skollagen).

Beslutet om föreläggande vid vite gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. **Beslutet om föreläggande vid vite får enligt 28 kap. 2 § skollagen överklagas, se bilagan.**

Haparanda Montessoriförening ska vidta följande åtgärder

Särskilt stöd

1. För varje anmälan om behov av särskilt stöd som inkommer till rektorn eller den rektorn har delegerat det till, ska rektorn se till att starta en utredning. I varje sådan utredning av behov av särskilt stöd som startas ska samråd ske med elevhälsan. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden den 27 november 2025 till den 25 mars 2026 samt vilket datum utredning har startat för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)

Gå om en årskurs

2. Säkerställ att rektorns beslut om att en elev ska gå om en årskurs endast fattas i de fall förutsättningarna för detta är uppfyllda, det vill säga när det är utrett att det med hänsyn till elevens utveckling och personliga förhållanden i övrigt är lämpligast för eleven, samt att sådana beslut dokumenteras och innehåller en motivering. Av huvudmannens redovisning ska framgå skolans rutiner när det aktualiseras att en elev ska gå om en årskurs. (2 kap. 10 § skollagen, 7 kap. 11 c § skollagen samt 23, 27 och 32 §§ förvaltningslagen [2017:900])

3. Se till att rektorn fattar ett formellt beslut i de fall en elev ska gå om en årskurs. Det innebär att beslutet ska dokumenteras och att det av beslutet framgår en motivering till beslutet. Om rektorn har fattat sådana beslut under perioden den 27 november 2025 till den 25 mars 2026 ska dessa bifogas huvudmannens redovisning. (7 kap. 11 c § skollagen, 28 kap. 16 § skollagen samt 31–33 §§ förvaltningslagen)

Undervisning av legitimerade och behöriga lärare

4. Se till att lärare ansvarar för och bedriver undervisningen. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder inkomma med uppgifter om vilka lärare som ansvarar för och bedriver undervisning i respektive ämne och årskurs. Inkom med anställningsavtal för samtlig undervisande personal. (2 kap. 13 och 15 §§ skollagen)
5. Se till att undervisningen i samtliga ämnen bedrivs av legitimerade och behöriga lärare om inte någon av skollagens undantagsregler är tillämpliga. Redogör för om skolans lärare har legitimation och ange deras behörighet alternativt, om någon av skollagens undantagsregler är tillämpliga, deras erfarenhet och utbildning. Av huvudmannens redovisning ska det framgå när och i vilka ämnen som huvudmannen sökt legitimerade och behöriga lärare till skolenheten. (2 kap. 13, 15 och 18–19 §§ skollagen)

Undervisningstid

6. Se till att huvudmannen beslutar om en timplan för skolenheten. Huvudmannens beslut om fördelning av undervisningstiden ska omfatta minst det antal undervisningstimmar i respektive ämne som anges i timplanen för grundskolan. Av huvudmannens redovisning ska det framgå hur elevernas undervisningstid i låg- och mellanstadiet har fördelats mellan ämnen och årskurser i en timplan. (10 kap. 4–5 §§ skollagen samt 9 kap. 3–4 §§ och bilaga 1 till skolförordningen [2011:185])
7. Se till att eleverna får den garanterade undervisningstiden i samtliga ämnen om inte avvikelser är beslutade genom beslut om anpassad studiegång. Huvudmannens redovisning ska omfatta en redogörelse för vilken undervisningstid som eleverna har fått i respektive ämne under höstterminen 2025 och planeras få under vårterminen 2026. (10 kap. 4–5 §§ skollagen samt 9 kap. 3 § och bilaga 1 skolförordningen)

Betygssättning och dokumentation av betyg

8. Se till att beslut om betyg dokumenteras i en betygskatalog i enlighet med författningarnas krav. Det innebär att den eller de lärare som har beslutat om ett betyg ska datera uppgiften om betyg i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt. (6 kap. 10 § skolförordningen samt 7 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog [2011:123])
9. Se till att beslut om betyg, när undervisningen bedrivs av en eller flera lärare som inte är legitimerade, fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. Det ovanstående gäller inte om kompletterande bestämmelser i skolförordningen är tillämpliga. (3 kap. 16 § skollagen och 6 kap. 3–6 §§ skolförordningen)

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen Haparanda Montessoriförening att senast den **31 mars 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande undervisningen i ämnet slöjd, extra studietid, studiehandledning på modersmål, lämna uppgift om frånvaro till elevens hemkommun samt anmäla uppgifter om kränkande behandling. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Haparanda Montessoriförening inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Haparanda Montessoriförening ska vidta följande åtgärder

Undervisningen i ämnet slöjd

1. Se till att undervisningen i ämnet slöjd omfattar det centrala innehåll som framgår av läroplanen för grundskolans årskurs 1–3. I detta ingår att säkerställa att eleverna när de behandlar slöjdens material, verktyg och hantverkstekniker, vid sidan av textil *också* får arbeta med trä och metall. Inkom med lärares översiktliga planeringar som beskriver vilket centralt innehåll som behandlas i

undervisningen i årskurserna 1–3 avseende vårterminen 2026. (10 kap. 8 § skollagen, 9 kap. 1 § skolförordningen och bilagan till förordningen [2010:37] om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr 22, 5. Kursplan Slöjd).

2. Se till att skolenheten har tillgång till de lokaler och de lärverktyg i form av utrustning och material som behövs för undervisning enligt punkten 1. Inkom med en redogörelse för tillgången till lokaler och lärverktyg och hur de möjliggör undervisningen enligt punkten 1. (2 kap. 35 § skollagen och Lgr 22, 5. Kursplan Slöjd)

Extra studietid

3. Se till att alla elever i årskurserna 4–6 erbjuds att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Detta innebär att undervisningen i form av extra studietid ska omfatta minst två timmar per vecka och anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen. Huvudmannen ska inkomma med scheman eller annan dokumentation där det framgår när den extra studietiden erbjuds. (10 kap. 5 a § skollagen)

Studiehandledning på modersmål

4. Se till att de elever som bedöms vara i behov av studiehandledning på modersmålet i arabiska ges sådant stöd. Av huvudmannens redovisning ska framgå en beskrivning av hur eleverna får studiehandledning på modersmålet i detta språk. (5 kap. 4 § skolförordningen)

Lämna uppgift om frånvaro till elevens hemkommun

5. Se till att snarast lämna uppgift till en elevs hemkommun när en utredning om elevens frånvaro har inletts. Huvudmannen ska dokumentera för vilka elever som det har inletts en frånvaroutredning under perioden den 27 november 2025 till den 25 mars 2026 och när detta har meddelats till hemkommunen. (7 kap. 19 a § och 7 kap. 22 § skollagen)

Anmäla uppgifter om kränkande behandling

6. Se till att rektorn anmäler alla uppgifter om kränkande behandling till huvudmannen. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt hur många anmälningar som kommit in under perioden den 27 november 2025 till den 25 mars 2026. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (6 kap. 10 § skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser garantin för tidiga stödinsatser.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:6243) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2025 inlett en tillsyn av den fristående grundskolan Montessoriskolan Droppen belägen i Haparanda kommun med huvudman Haparanda Montessoriförening. Skolenheten omfattar förskoleklass och grundskola årskurserna 1–6. I september 2025 går sammanlagt 63 elever på skolan.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten Montessoriskolan Droppen följer gällande bestämmelser om särskilt stöd, gå om en årskurs, undervisning av legitimerade och behöriga lärare, undervisningstid, betygssättning och dokumentation av betyg, undervisning i ämnet slöjd, extra studietid, studiehandledning på modersmål, lämna uppgift om frånvaro till elevens hemkommun, anmäla uppgifter om kränkande behandling och garantin för tidiga stödinsatser.

Tillsynen har genomförts genom lektionsobservationer samt intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan, rektorn och representanter för huvudmannen. Detta genomfördes på skolan den 2–4 september 2025 samt via videolänk den 11 och 17 september 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat dokumentation av betyg och stödinsatser för enskilda elever. Den 23 september 2025 gjorde Skolinspektionen ett oanmält besök på skolan där en del av den granskade dokumentationen inhämtades.

Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet och har den 24 oktober samt den 27 oktober 2025 inkommit med kompletterade uppgifter.

Skolinspektionen har i beslut den 27 maj 2025 (dnr 2024:9199) förelagt Haparanda Montessoriförening att senast den 4 maj 2026 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande huvudmannens ekonomiska förutsättningar.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande vid vite

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare, specialläraren och rektorn uppger att elever som behöver extra anpassningar får sådant stöd. Ifall en elev trots extra anpassningar riskerar att inte uppfylla betygskriterierna eller de kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas så får specialläraren och rektorn reda på det. Lärare uppger att de informerar rektorn muntligt. Specialläraren uppger att hen har god kännedom om eleverna på skolan eftersom hen ofta är i klassrummen och även gör tester och screeningar av eleverna. Ifall extra anpassningar inte räcker för en elev pratar specialläraren och lärare med rektorn om att en utredning om särskilt stöd behöver göras. Såväl specialläraren som rektorn berättar att lärare även lyfter elever med stödbehov på elevhälsoteamets (EHTs) möten.

I dokumentation som inkommit till Skolinspektionen inför tillsynsbesöket uppger rektorn att en elev i förskoleklass och en elev i årskurs 2, efter en särskild bedömning inom garantin för tidiga stödinsatser, har anmälts till rektorn för behov av utredning om särskilt stöd. Eleven i förskoleklass anmälde den 18 februari 2025 och eleven i årskurs 2 den 15 oktober 2024. Lärarna som arbetar på lågstadiet uppger att anmälan kan ha skett i samband med en elevgenomgång eller att specialläraren eller logopeden genomfört tester på eleverna. Lärarna uppger att ingen pedagogisk kartläggning har gjorts för eleverna. Specialläraren uppger att hen inte är säker på om det har gjorts en utredning om särskilt stöd för de två eleverna men att eleverna har getts extra anpassningar.

Rektorn uppger i september 2025 att eleverna under vårterminen 2025 har fått stöd i form av extra anpassningar och att det under höstterminen 2025 har diskuterats i EHT att eleverna borde utredas för särskilt stöd. Eleverna har inte åtgärdsprogram.

Lärare, specialpedagogen och rektorn uppger att eleven i förskoleklass går om förskoleklassen detta läsår och att eleven i årskurs 2 tidigare har gått om årskurs 1. För eleven i förskoleklass har Skolinspektionen tagit del av ett beslut om att eleven ska gå om förskoleklass läsåret 2025/26, signerat av rektorn den 9 april 2025. Specialläraren och rektorn uppger att anledningen till att eleverna går om är att elevernas språkliga färdigheter inte har utvecklats (se närmare under rubrik *Gå om en årskurs*).

Rektorn uppger att det är fem elever på skolan som har åtgärdsprogram; två elever i årskurs 5 och tre elever i årskurs 6. Skolinspektionen har tagit del av dessa åtgärdsprogram. Rektorn uppger vidare att det inte i något fall har beslutats att inte upprätta åtgärdsprogram efter en utredning om särskilt stöd.

I yttrande från huvudmannen den 24 oktober 2025 uppger rektorn att det har beslutats om åtgärdsprogram för flera elever under hösten. Det är nu sammanlagt 13 elever som har åtgärdsprogram. I kompletterande uppgifter som inkom till Skolinspektionen den 27 oktober 2025 framgår att en av dessa elever är eleven i årskurs 2 som nämns ovan. Skolinspektionen har begärt att få ta del av åtgärdsprogrammet samt den bakomliggande utredningen om särskilt stöd för eleven. Åtgärdsprogram för eleven har upprättats den 5 oktober 2025 och har inkommit till Skolinspektionen. Huvudmannen har inte inkommit med någon utredning om särskilt stöd för eleven.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användningen av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 5 § skollagen).

Om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till

rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn och om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 § eller i form av anpassad studiegång enligt 12 § kan rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till istället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer inledningsvis att det inte framkommit annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller att ge elever stöd i form av extra anpassningar.

Skolinspektionen bedömer dock att det finns brister i skolans arbete med särskilt stöd. Även om personalen uppmärksammar och anmäler elever som, trots stöd i form av extra anpassningar, riskerar att inte nå betygskriterierna eller kriterierna för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas startas inte alltid en utredning om särskilt stöd, vilket är en brist. En elev i förskoleklass och en elev i årskurs 2 anmälde till rektorn för behov av utredning om särskilt stöd i februari 2025 respektive oktober 2024 men det hade i början på höstterminen 2025 fortfarande inte startats en utredning om särskilt stöd för någon av eleverna.

I kompletterande uppgifter från huvudmannen i slutet av oktober 2025 framgår att det för eleven i årskurs 2 den 5 oktober 2025 har upprättats ett åtgärdsprogram. Skolinspektionen har begärt att få ta del av den bakomliggande utredningen om särskilt stöd, men någon sådan utredning har inte inkommit. Att upprätta åtgärdsprogram utan att dessförinnan ha utrett elevens behov av särskilt stöd är inte i enlighet med författningarnas krav. Det är utredningen som ska klarlägga elevens svårigheter och behov så att konkreta åtgärder för att tillgodose stödbehovet kan beslutas i

åtgärdsprogrammet. Utan föregående utredning finns en risk att åtgärderna i åtgärdsprogrammet inte motsvarar elevens behov.

När lärare eller annan personal anmäler till rektorn att en utredning om särskilt stöd behöver startas är rektorn skyldig att skyndsamt se till att starta en utredning om särskilt stöd. Det är enligt skollagens krav inte frivilligt för rektorn att välja mellan att starta och inte starta en utredning om särskilt stöd efter att en anmälan om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd inkommit. Utredningen kan vara olika omfattande, men rektorn är alltid skyldig att se till att elevens behov av särskilt stöd utreds. En utredning om särskilt stöd ska innehålla en kartläggning av elevens skolsituation, en pedagogisk bedömning/analys av om eleven är i behov av särskilt stöd och i så fall vilka behoven är. Därefter ska rektorn fatta beslut om att upprätta åtgärdsprogram eller beslut om att åtgärdsprogram inte ska upprättas. Att elevers behov av särskilt stöd inte utreds innebär att elever riskerar att inte få det särskilda stöd de behöver.

Skolinspektionen konstaterar också att det förekommer att elever på skolan går om årskurser utan att skolan dessförinnan har utrett elevens behov av särskilt stöd eller gett eleven särskilda stödinsatser. Detta gäller för båda de elever som omnämns ovan. Som beskrivs mer utförligt nedan (se rubriken *Gå om en årskurs*) ska möjligheten att gå om en årskurs aldrig användas som ett alternativ till en elevs rätt till extra anpassningar eller särskilt stöd och åtgärdsprogram. Det får med andra ord inte vara så att en elev måste gå om en årskurs för att skolan inte uppfyllt sina skyldigheter att ge eleven stödinsatser. För de två eleverna ovan framgår att eleverna har svårigheter att nå kriterierna för bedömning av kunskaper varför rektorn beslutat att eleverna ska gå om en årskurs. Eleverna har dock varken utretts för särskilt stöd eller fått särskilda stödinsatser innan beslut om omgång fattades. I det ena fallet anmäldes i februari 2025 till rektorn att det fanns anledning att utreda elevens behov av särskilt stöd. En utredning om särskilt stöd initierades dock inte och rektorn beslutade i april 2025 att eleven skulle gå om förskoleklass.

Skolinspektionen bedömer att skolan inte har uppfyllt sina skyldigheter att ge eleverna stödinsatser utan istället har rektorn fattat beslut om att eleverna ska gå om en årskurs. Detta är allvarligt och inte förenligt med författningarnas krav.

Gå om en årskurs

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens utredning framgår att det av skolans 63 elever är tre elever som går om eller har gått om en årskurs, och i något fall gått om två årskurser. Det finns även en elev som går ytterligare ett år i förskoleklass.

Elev som går om förskoleklass och elev i årskurs 2 som tidigare har gått om årskurs 1

En elev som går om förskoleklass och en elev som föregående läsår gick om årskurs 1 (och nu går i årskurs 2) är beskrivna ovan under rubriken *Särskilt stöd*. Specialläraren och rektorn uppger att anledningen till att eleverna går om är att elevernas språkliga färdigheter inte har utvecklats. Eleverna får stöd i form av extra anpassningar och de har anmälts för behov av utredning om särskilt stöd. För en av eleverna har åtgärdsprogram upprättats den 5 oktober 2025 men utan att en utredning om särskilt stöd dessförinnan genomförts. För den andra eleven har det inte startats någon utredning om särskilt stöd. Eleven har inte åtgärdsprogram.

Rektorn uppger att eleven som gick om årskurs 1 föregående läsår gick förskoleklass på skolan, årskurs 1 på en annan skola och kom tillbaka när eleven skulle påbörja årskurs 2. Skolan kom då överens med elevens vårdnadshavare om att eleven skulle gå om årskurs 1 men det finns inte något formellt beslut om omgång av årskurs, uppger rektorn. Vidare uppger rektorn att det under vårterminen 2025 var diskussioner om ifall eleven skulle gå om en årskurs på nytt och läsa årskurs 1 en tredje gång.

För eleven i förskoleklass har Skolinspektionen tagit del av ett beslut om att eleven ska gå om förskoleklass läsåret 2025/26, signerat av rektorn den 9 april 2025. Motiveringen i beslutet är "pga omfattande språkliga svårigheter kommunikation, muntligt/skriftligt, dåligt ordförråd".

Elev som går om årskurs 6 och tidigare har gått om årskurs 3

En elev som innevarande läsår går om årskurs 6 har ett aktuellt åtgärdsprogram och hade även åtgärdsprogram föregående läsår. Det särskilda stödet som anges i åtgärdsprogrammet fokuserar på att eleven ska kunna utveckla sina matematiska färdigheter. Rektorn uppger att eleven haft detta stöd sedan lågstadiet och att eleven tidigare har gått om årskurs 3.

Inkommen dokumentation visar att eleven hade två godkända betyg efter vårterminen 2025, streck i övriga ämnen och 55 procents frånvaro. Specialläraren uppger att eleven inte har inlärnings svårigheter utan att orsaken till att eleven går om årskurs 6 är hög frånvaro. Rektorn uppger att det var elevens och vårdnadshavares önskemål att eleven skulle gå om årskurs 6 och att det har gjorts en frånvaroutredning för eleven föregående läsår.

Skolinspektionen har tagit del av mötesanteckningar från vårterminen 2025 som berör frågan om huruvida eleven ska gå om årskurs 6 läsåret 2025/26. Rektorn har den 16 maj 2025 beslutat att eleven ska gå om årskurs 6. I rektorns beslut anges att orsaken till omgången är följande:

”pga sociala skäl samt pga hög problematisk frånvaro under flera års tid har eleven kunskapsluckor. Omgång ökar möjligheterna till fullständiga betyg.”

Lärare uppger i intervju att elevens problematiska frånvaro har fortsatt höstterminen 2025.

Elev som går om årskurs 2

Av skolans klasslistor framgår att det började en ny elev på skolan i årskurs 3 den 1 september 2025. Den 16 september 2025 genomfördes en överlämning där elevens klasslärare från tidigare skola, rektorn, specialläraren och elevens nya klasslärare deltog. Den 23 september 2025 uppger rektorn att rektorn dagen innan beslutat att flytta ner eleven från årskurs 3 till årskurs 2. Skolinspektionen har i samband med besöket på skolan i september 2025 begärt att få ta del av rektorns beslut samt bakomliggande dokumentation gällande eleven. Det finns ingen dokumentation gällande elevens eventuella stödbehov såsom utredning om särskilt stöd eller åtgärdsprogram. I rektorns beslut anges orsaken till omgången vara följande: ”På grund av omfattande språkliga svårigheter, och ur psykologiska och sociala aspekter. Klassen är integrerad åk 2–3 och ett bra tillfälle för eleven att få ökad motivation.” I kompletterande uppgifter från huvudmannen i slutet av oktober 2025 framgår att eleven nu har åtgärdsprogram.

Elev där omgång av årskurs har diskuterats

För en elev i årskurs 3 har Skolinspektionen tagit del av bland annat dokumentation gällande elevens svårigheter samt anteckningar från ett möte den 25 mars 2025 där vårdnadshavare, rektorn, specialläraren och annan personal från skolan deltog. Skolans personal framför på mötet att eleven har sådana svårigheter att skolan rekommenderar att eleven går om årskurs 2 från och med höstterminen 2025. Rektorn uppger att en kartläggning av eleven gjordes under våren 2025 men att åtgärdsprogram inte var aktuellt då. Eleven går inte om årskurs 2 utan har fortsatt till årskurs 3. I kompletterande uppgifter från huvudmannen i slutet av oktober 2025 framgår att eleven nu har åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation (2 kap. 10 § skollagen).

Rektorn får besluta att en elev i grundskolan ska gå om en årskurs, om elevens vårdnadshavare medger det och det med hänsyn till elevens utveckling och personliga förhållanden i övrigt är lämpligast för eleven. Om det finns synnerliga skäl får rektorn även utan medgivande från elevens vårdnadshavare besluta att eleven ska gå om en årskurs. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut (7 kap. 11 c § skollagen).

Rektorns beslut i fråga om att gå om en årskurs enligt 7 kap. 11 c § skollagen får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd (28 kap. 16 § skollagen).

I ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild enligt skollagen hos offentliga och enskilda huvudmän, är vissa bestämmelser enligt förvaltningslagen tillämpliga (29 kap. 10 § skollagen). Detta gäller bland annat utredningsansvaret, dokumentation av uppgifter, dokumentation av beslut, motivering av beslut samt underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till (23, 27, 31–33 §§ förvaltningslagen).

Av förarbetena till bestämmelsen om att gå om en årskurs framgår bland annat följande. Enligt paragrafens första stycke får rektorn efter samråd och medgivande från en elevs vårdnadshavare besluta att en elev ska gå om en årskurs, om detta med hänsyn till elevens utveckling och personliga förhållanden i övrigt är lämpligast för eleven. Dessa förutsättningar bör endast kunna anses vara uppfyllda om eleven har betydande svårigheter att nå kunskapskraven och det kan antas att det skulle hjälpa eleven om han eller hon gick om en årskurs. Det bör således handla om elever som redan ges särskilt stöd och har åtgärdsprogram, men där dessa åtgärder inte är tillräckliga. Bedömningen ska dessutom vara att elevens individuella förutsättningar att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i slutet av årskurs 3, 6 och 9 förbättras om eleven får gå om en årskurs. En rektors beslut att en elev ska gå om en årskurs måste alltså vara mycket välgrundat, noggrant utrett och väl dokumenterat med de skäl som rektorn anser finns för att fatta ett sådant beslut. Regeringen vill i sammanhanget understryka att möjligheten att gå om en årskurs aldrig får användas som ett alternativ till en elevs rätt till extra anpassningar eller särskilt stöd och åtgärdsprogram. Det får med andra ord inte vara så att en elev måste gå om en årskurs för att skolan inte uppfyllt sina skyldigheter att ge eleven stödinsatser. Även när eleven går om en årskurs är det naturligtvis viktigt att bestämmelserna i 3 kap. skollagen om stöd och särskilt stöd beaktas så att eleven får de extra anpassningar eller det särskilda stöd i skolarbetet som han eller hon behöver och har rätt till. Det är också viktigt att undervisningen anpassas efter elevens behov och förutsättningar så att ytterligare ett läsår i samma årskurs inte enbart innebär att eleven får exakt samma undervisning ett läsår till. Vidare bör rektorn innan ett beslut fattas om att en elev ska gå om en årskurs, oavsett om det sker med vårdnadshavarens medgivande eller inte, konsultera elevhälsan för att utröna om elevens behov av att gå om en årskurs har sin grund i behovet av pedagogiska insatser eller om det finns bakomliggande medicinska eller psykologiska orsaker till behovet. Detta för att kunna säkerställa vilka insatser som behövs. I enlighet med bestämmelserna i förvaltningslagen (2017:900) ska rektorn ge elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig

innan ett beslut om att en elev ska gå om en årskurs fattas. Rektorn har även i övrigt att vid hanteringen av ett sådant ärende att följa de bestämmelser i förvaltningslagen som anges i 29 kap. 10 § (prop. 2021/22:162 s. 139–140 och 160–161).

I förskoleklassen får rektorn på begäran av en elevs vårdnadshavare besluta att eleven får gå i förskoleklassen ytterligare ett läsår, om det finns särskilda skäl för det (4 kap. 6 § skolförordningen).

I all utbildning och annan verksamhet enligt denna lag som rör barn ska barnets bästa vara utgångspunkt. Med barn avses varje människa under 18 år. Barnets inställning ska så långt det är möjligt klarläggas. Barn ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör honom eller henne. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad (1 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan inte lever upp till författningarnas krav när det gäller att elever går om årskurser i grundskolan eller går ytterligare ett år i förskoleklass.

Det är en brist att rektorn i ett fall har bestämt att en elev ska gå om en årskurs utan att rektorn fattat ett formellt korrekt beslut om det. Beslut att gå om en årskurs i grundskolan kan överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd, beslutet ska dokumenteras och det ska framgå en motivering till beslutet som omfattar hur elevens individuella förutsättningar att nå gällande kriterier för bedömning av kunskaper eller betygsriterier förbättras om eleven får gå om en årskurs.

Beslut att gå om en årskurs är för den enskilda eleven en ingripande åtgärd. Ett sådant beslut ska därför vara mycket välgrundat, noggrant utrett och väl dokumenterat, och det ska vara klart att det utifrån elevens betydande svårigheter att nå betygsriterierna/kriterier för bedömning är det lämpligaste för eleven med hänsyn till elevens utveckling och personliga förhållanden i övrigt. Det bör således i normalfallet handla om elever som redan ges särskilt stöd och har åtgärdsprogram, men där dessa åtgärder inte är tillräckliga.

Huvudregeln är att elever ska flyttas upp till nästa årskurs efter läsårets slut. Av skolans 63 elever har tre elever gått om en årskurs, en fjärde elev har gått ytterligare ett år i förskoleklass och en femte elev har skolan rekommenderat att gå om en årskurs. En av eleverna har gått om årskurser två gånger och skolan har fört diskussioner om ifall en elev ska gå samma årskurs en tredje gång. Skolinspektionen konstaterar att beslut om att en elev ska gå om en årskurs är en åtgärd som rektorn vidtar i flera fall.

Skolinspektionen konstaterar vidare att endast en av eleverna som går eller har gått om årskurser har getts särskilda stödåtgärder innan beslut om omgång fattats. Övriga elever har inte fått särskilda stödåtgärder och elevernas behov av sådant stöd har inte utretts. I ett fall har rektorn dessutom beslutat att eleven ska gå om en årskurs kort tid efter att eleven börjat på skolan. Skolinspektionen tar inte ställning till om det för en enskild elev är korrekt att fatta beslut om att eleven ska gå om en årskurs. En förutsättning för rektorns beslut om att en elev ska gå om en årskurs är, enligt Skolinspektionen, att skolan har uttrönt om de förhållanden som föranleder elevens behov av att gå om en årskurs kan åtgärdas på andra sätt. Skolinspektionen konstaterar dock att rektorn i flera fall fattat sådana beslut utan att skolan har bedömt möjligheten att ge eleverna särskilt stöd. Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av detta att rektorn tillämpar möjligheten att besluta att en elev ska gå om en årskurs utan att förutsättningar för detta kan anses uppfylla. Skolinspektionen vill här betona att möjligheten att gå om en årskurs aldrig får användas som ett alternativ till en elevs rätt till särskilt stöd.

Skolinspektionen bedömer vidare att rektorn fattat sådana beslut på otillräcklig utredning. Ett sådant beslut behöver vara noggrant utrett, det vill säga att det behöver finnas underlag som behandlar elevens svårigheter att nå gällande kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier samt det stöd i form av extra anpassningar, särskilt stöd och andra insatser som eleven har getts. Underlaget behöver vidare omfatta uppgifter som framkommit vid samråd med elevens vårdnadshavare och när eleven själv fått möjlighet att komma till tals. Som huvudregel bör utredningen innefatta konsultation med elevhälsan.

Även när eleven väl går om en årskurs ska bestämmelserna om stöd beaktas så att eleven får de extra anpassningar eller det särskilda stöd som eleven behöver. Att det finns elever på skolan som går om årskurser utan att få särskilt stöd är därför anmärkningsvärt. En elev som nu går om årskurs 6 har åtgärdsprogram. Dock framgår att stödåtgärderna i åtgärdsprogrammet fokuseras på ett ämne (matematik) och inte berör de bakomliggande orsakerna till att eleven behöver gå om, dvs. hög frånvaro i detta fall. I kompletterande uppgifter från huvudmannen i oktober 2025 framgår att ytterligare två elever som går eller har gått om årskurser nu har åtgärdsprogram. Åtgärdsprogrammet för en av dessa elever är dock upprättat mer än ett år efter att rektorn beslutat att eleven ska gå om en årskurs, samt har upprättats utan föregående utredning om särskilt stöd (se ovan under rubriken *Särskilt stöd*). Under det läsår eleven gick om årskursen, och det även diskuterades ifall eleven skulle gå om en årskurs på nytt och gå samma årskurs en tredje gång, fanns varken utredning om särskilt stöd eller åtgärdsprogram.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att rektorn på ett felaktigt sätt använder beslut om att elever ska gå om årskurser genom att inte först utreda elevernas stödbehov och ge eleverna särskilt stöd.

Undervisning av legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit in anställningsavtal för all personal som bedriver undervisning på skolan. Av avtalen framgår att klassläraren som undervisar i årskurs 6 är anställd som *resurspedagog* på visstid fram till februari 2026 och att klassläraren som undervisar i årskurs 4–5 är anställd som *resurs/kurator* tills vidare sedan augusti 2023. Av scheman för höstterminen 2025 framgår att dessa två undervisar i ämnena svenska, svenska som andraspråk, matematik, engelska, samhällsorienterande ämnen (SO-ämnen), naturorienterande ämnen (NO-ämnen) och teknik i årskurserna 4–6.

Den anställda som arbetar som klasslärare i årskurs 6 uppger att hen är utbildad ämneslärare i svenska med behörighet från årskurs 4 till gymnasiet och i svenska som andraspråk med behörighet från årskurs 7–9. Hen har ansökt om och väntar på sin lärarlegitimation.

Den anställda som arbetar som klasslärare i årskurs 4–5 uppger att hen är utbildad socialpedagog. Hen är klasslärare i årskurs 4–5 och får i arbetet visst stöd av specialläraren. Specialläraren uppger att hen jobbar som speciallärare och med specialpedagogiska uppgifter. På enstaka lektionspass i årskurserna 4–6 är det specialläraren och/eller en resurspedagog som är med klassen, bland annat eftersom den ordinarie klassläraren i årskurs 4–5 då har avsatt tid för att arbeta som kurator. Specialläraren uppger att det är klassläraren som har planerat undervisningen och är ansvarig lärare.

Av anställningsavtal och av intervjuer med lärare framgår vidare att den lärare som undervisar i moderna språk (tyska) i årskurs 6 och textilslöjd i årskurserna 4–6 inte är utbildad lärare. Läraren är visstidsanställd som lärare. Även läraren som bedriver undervisning i musik i förskoleklass och årskurserna 1–6 samt bild och idrott och hälsa i årskurserna 4–6 är obehörig och visstidsanställd som lärare.

Skolinspektionen har begärt att få ta del av vilka lärartjänster som huvudmannen har annonserat ut under perioden augusti 2024 till och med augusti 2025. Huvudmannen har inkommit med en översikt som visar att en lärartjänst har annonserats ut under perioden. Det avser lärare i trä- och metallslöjd som utannonserades via Arbetsförmedlingen den 4 juli 2025. Den inkomna översikten visar att det inte heller annonserats ut några lärartjänster på skolan under läsåret 2023/24.

Rektorn uppger att tjänster inte har annonserats ut av ekonomiska skäl. Rektorn säger att de vill behålla så mycket personal som möjligt men att skolan tyvärr har behövt göra sig av med personal.

Rektorn berättar att några personer anställdes under läsåret 2024/25. En av dessa är nuvarande klassläraren i årskurs 6 som anställdes som resurspedagog. Skolan hade då ansökt om och beviljats statsbidrag från Skolverket för bedrivande av akutskola och resurspedagogen anställdes för det ändamålet. Under höstterminen 2025 finns inte behovet av akutskola kvar och resurspedagogen har övergått till att vara klasslärare i årskurs 6.

Rektorn berättar vidare att skolan under perioden också anställt lärare som undervisar i enstaka ämnen, exempelvis språklärare. Rektorn uppger att skolan sökt lärare via sociala medier eller via kontakter på andra skolor. När det gäller personal som redan arbetar på skolan, utan att vara behöriga lärare, så förnyas ibland deras anställningar, exempelvis om det är mitt i en termin, säger rektorn.

Den obehöriga läraren som undervisar i musik, bild samt idrott och hälsa uppger att hen var med och spelade gitarr vid ett Luciafirande på skolan, och att rektorn följande januari kontaktade hen och frågade om hen ville börja arbeta på skolan. Den obehöriga läraren som undervisar i moderna språk (tyska) och textilslöjd uppger att rektorn kontaktade en slöjdlärare på en kommunal skola och frågade om den läraren kände till någon som kunde undervisa i slöjd, och den läraren rekommenderade läraren i moderna språk (tyska) och slöjd.

Rättslig reglering

Lärare ansvarar för den undervisning som han eller hon bedriver och endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 och 15 §§ skollagen).

Om det inte finns någon lärare att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan person får bedriva undervisning under högst ett år i sänder om inte undervisningen avser modersmål (2 kap. 18 § skollagen).

I förarbeten till bestämmelsen anges bland annat följande. För att få använda en annan lärare i den befintliga organisationen, i enlighet med undantagsregeln, bör det vara tillräckligt att det i huvudmannens organisation inte finns någon lärare med rätt utbildning tillgänglig. Handlar det om nyrekrytering bör huvudmannen naturligtvis så långt möjligt anställa lärare med en utbildning avsedd för den undervisning läraren ska

bedriva (prop. 2009/10:165, s. 268 f). Om det saknas en lärare med legitimation och rätt behörighet inom organisationen kan huvudmannen låta en annan lärare bedriva undervisningen, under förutsättning att denna person har tillräcklig kompetens och är lämplig för det (prop. 2010/11:20 s. 84 f). Beträffande bestämmelsens andra stycke anges att en person som enligt huvudregeln inte får användas för att bedriva en viss undervisning får användas för detta under högst ett år i sänder. I normalfallet bör det vara till terminens eller läsårets slut. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka finna en lärare eller förskollärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen (prop. 2009/10:165, s. 653).

Om en person som avses i 18 § ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader, ska huvudmannen först fatta beslut om detta (2 kap. 19 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i verksamheten när det gäller att undervisningen ska bedrivas av personal anställda som lärare samt av legitimerade och behöriga lärare.

Skolinspektionen konstaterar inledningsvis att det är en brist att personal som inte är anställda som lärare ansvarar för och bedriver undervisning. Av skollagens bestämmelser om vilka som får undervisa i skolväsendet framgår att uppgiften att bedriva och ansvara för undervisning är förbehållen lärare och kan inte lämnas till annan personal. I ämnena svenska, svenska som andraspråk, matematik, engelska, SO-ämnen, NO-ämnen och teknik i årskurserna 4–6 är det två personal anställda som resurspedagog och resurs/kurator som bedriver undervisningen. Skolinspektionen bedömer att det är en brist att huvudmannen i två fall använder personal som inte är anställda som lärare för uppgiften att bedriva undervisning.

Skolinspektionen konstatera vidare att det i flera andra ämnen undervisar lärare som saknar legitimation och behörighet för ämnet. Det gäller ämnena moderna språk (tyska) i årskurs 6, textilslöjd i årskurserna 4–6, musik i årskurserna 1–6, bild i årskurserna 4–6 och idrott och hälsa i årskurserna 4–6. Trots det har huvudmannen inte försökt rekrytera behöriga lärare i dessa ämnen varken läsåret 2023/24, 2024/25 eller inför innevarande läsår 2025/26. Undantaget är slöjd där skolan den 4 juli 2025 annonserade efter lärare. Enligt rektorn är orsaken till utebliven rekrytering att skolan har dålig ekonomi. Tjänster har inte utlysts eftersom personal sagts upp av ekonomiska skäl.

Huvudregeln i skollagen innebär att endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Enligt undantag från kraven på legitimation och behörighet får under vissa

förutsättningar en annan lärare bedriva undervisningen under en begränsad tid. En lärare utan legitimation och behörighet får användas för att bedriva en viss undervisning under högst ett år i sänder. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen. Härvid ingår att dels försöka rekrytera behöriga lärare, dels att vid tjänstefördelning av befintlig personal planera så att eleverna i så hög utsträckning som möjligt får undervisning av lärare med behörighet för aktuella ämnen och årskurser. Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte uppfyller förutsättningarna för att få tillämpa undantag från krav på lärare. Det är en brist att huvudmannen i flera fall använder sig av lärare som är obehöriga och som saknar legitimation på ett sätt som inte överensstämmer med skollagen. Huvudmannen har inte försökt att rekrytera legitimerade och behöriga lärare och bristande ekonomiska förutsättningar är en del av förklaringen till detta.

Undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rektorn har inkommit med skolans timplan för innevarande läsår (2025/26) och timplaner för de två föregående läsåren (2023/24 och 2024/25). En av dessa benämns "timplan 2023–2024" och rektorn uppger att denna timplan gällt för läsåren 2023/24 och 2024/25. Den andra timplanen benämns "timplan åk 1–6 (minuter/vecka) läsåret 24/25". Rektorn uppger att denna timplan har fel rubrik och att timplanen gäller för läsåret 2025/26.

Rektorn uppger att det är rektorn som tar fram skolans timplaner. Styrelsen (huvudmannen) har inte någon roll i arbetet med timplanerna och fattar inte beslut om dem. Huvudmannens representanter uppger att det är rektorn som gör förändringar i timplanerna och att huvudmannen inte har synpunkter på det. Rektorn har förtroende och håller i det arbetet, styrelsen har inte den kunskapen, uppger huvudmannens representanter.

Rektorn har även inkommit med skolans scheman för de fyra senaste terminerna, det vill säga från vårterminen 2024 till och med höstterminen 2025. Rektorn uppger att skolan har samma läsårstider som Haparanda kommun. Enligt Haparanda Stads hemsida är läsåret 2025/26 totalt 178 undervisningsdagar vilket innebär 35,6 skolveckor.

Tabellerna nedan visar en jämförelse mellan undervisningstid i den nationella timplanen¹, skolans timplan och skolans scheman för läsåren 2023/24, 2024/25 och 2025/26 i några ämnen där Skolinspektionen identifierat avvikelser.

Läsåret 2023/24

Ämne	Minsta antal garanterade undervisningstimmars per stadium enligt nationell timplan	Beslutad undervisningstid i skolans timplan i timmar per stadium ²	Undervisningstid i skolans timplan jämfört med den nationella timplanen, skillnad i timmar	Undervisningstid i skolans scheman i timmar ³	Undervisningstid i skolans scheman jämfört med den nationella timplanen, skillnad i timmar
Matematik åk 1–3	420	414	-6	576	+156
Svenska/svenska som andraspråk (sva) åk 1–3	680	684	+4	627	-53
Idrott och hälsa åk 1–3	140	162	+22	126	-14
SO-ämnen åk 4–6	333	324	-9	342	+9
Moderna språk åk 4–6	48	54	+6	24	-24

Den sammanlagda undervisningstiden i skolans timplan för läsåret 2023/24 är 1962 timmar för lågstadiet och 2403 timmar för mellanstadiet att jämföra med den nationella timplanen som anger 1860 timmar för lågstadiet och 2305⁴ timmar för mellanstadiet.

¹ Den nationella timplanen framgår av bilaga 1 till skolförordningen.

² I skolans timplaner är undervisningstiden angiven i minuter per vecka per årskurs. Skolinspektionen har räknat om undervisningstiden till totalt antal timmar per ämne och stadium och i beräkningen utgått från att ett skolkår har 36 veckor. Siffrorna är avrundade till närmsta hela timme.

³ Uträkningen har gjorts genom att summera schemalagd undervisningstid per vecka i varje ämne och stadium utifrån scheman för höstterminen och vårterminen under ett läsår. Beräkningen har utgått från att ett skolkår har 36 veckor. Siffrorna är avrundade till närmsta hela timme. När det gäller läsåret 2023/24 har rektorn inkommit endast med scheman för vårterminen 2024. Rektorn har dock uppgett att den schemalagda undervisningstiden i respektive ämne höstterminen 2023 var den samma som vårterminen 2024.

⁴ Sammanlagd undervisningstid är 2269 timmar plus 36 timmar i hem- och konsumentkunskap. Undervisningstiden i hem- och konsumentkunskap kan enligt den nationella timplanen ges under både låg- och mellanstadiet eller enbart ett av stadierna. Timmarna är här lagt till mellanstadiet eftersom skolan genomför undervisningen i hem- och konsumentkunskap i årskurs 6.

Läsåret 2024/25

Ämne	Minsta antal garanterade undervisnings- timmar per stadium enligt nationell timplan	Beslutad under- visningstid i skolans timplan i timmar per stadium	Under- visningstid i skolans timplan jämfört med den nationella timplanen, skillnad i timmar	Under- visningstid i skolans scheman i timmar	Under- visningstid i skolans scheman jämfört med den nationella timplanen, skillnad i timmar
Musik åk 1-3	80	72	-8	81	+1
Matematik åk 1-3	420	414	-6	453	+33
Svenska/sva åk 1-3	680	684	+4	648	-32
SO-ämnen åk 4-6	375	324	-51	387	+12
NO-ämnen åk 4-6	216	189	-27	221	+5
Hem- och konsument- kunskap åk 4-6 ⁵	40	54	+14	14	-26
Moderna språk åk 4-6	48	54	+6	36	-12

Den sammanlagda undervisningstiden i skolans timplan för läsåret 2024/25 är 1962 timmar för lågstadiet och 2403 timmar för mellanstadiet att jämföra med den nationella timplanen som anger 1882 timmar för lågstadiet och 2374⁶ timmar för mellanstadiet.

⁵ Undervisningstiden i hem- och konsumentkunskap kan enligt den nationella timplanen ges under både låg- och mellanstadiet eller enbart ett av stadierna. Timmarna är här förlagda till mellanstadiet eftersom skolan genomför undervisningen i hem- och konsumentkunskap i årskurs 6.

⁶ Sammanlagd undervisningstid är 2334 timmar plus 40 timmar i hem- och konsumentkunskap eftersom skolan valt att ge ämnet i årskurs 6.

Läsåret 2025/26

Ämne	Minsta antal garanterade undervisnings-timmar per stadium enligt nationell timplan	Beslutad under-visningstid i skolans timplan i timmar per stadium	Under-visningstid i skolans timplan jämfört med den nationella timplanen, skillnad i timmar	Under-visningstid i skolans scheman i timmar ⁷	Under-visningstid i skolans scheman jämfört med den nationella timplanen, skillnad i timmar
Svenska/sva åk 1-3	680	630	-50	624	-56
Matematik åk 1-3	420	378	-42	456	+36
Total under-visningstid åk 1-3	1882	1803	-79	1929	+47
Matematik åk 4-6	410	360	-50	387	-23
Idrott och hälsa åk 4-6	180	162	-18	210	+30
Svenska/sva åk 4-6	520	504	-16	546	+26
SO-ämnena åk 4-6	375	360	-15	390	+15
Moderna språk åk 4-6	48	45	-3	45	-3
Total under-visningstid åk 4-6	(2334) 2374⁸	2283	-91	2418	+44

Övrigt om skolans scheman och timplan

Moderna språk i årskurs 6 har schemalagts med 40 minuter undervisningstid per vecka läsåret 2023/24, 60 minuter undervisningstid per vecka läsåret 2024/25 och 75 minuter undervisningstid per vecka innevarande läsår. Enligt den nationella timplanen för dessa läsår ska moderna språk ha minst 48 timmar undervisningstid på mellanstadiet vilket motsvarar i genomsnitt 80 minuter per vecka under ett läsår. Enligt skolans scheman och timplan ligger all undervisning i moderna språk i årskurs 6.

⁷ Beräkningen har gjorts utifrån scheman för höstterminen 2025 och utgår ifrån att samma undervisningstid schemalägs vårterminen 2026.

⁸ Den minsta garanterade undervisningstiden är på mellanstadiet 2334 timmar. I hem- och konsumentkunskap kan 40 undervisningstimmar enligt den nationella timplanen ges under både låg- och mellanstadiet eller enbart ett av stadierna. På skolans sker undervisningen i ämnet på mellanstadiet varför timmarna räknas in på mellanstadiet.

Enligt schema för höstterminen 2024 gjordes en gruppdelning i årskurs 6 där hem- och konsumentkunskap delades mot bild och musik. Under 90 minuter per vecka hade halva klassen hem- och konsumentkunskap medan andra halvan hade 45 minuter bild och 45 minuter musik. Nästa vecka bytte grupperna undervisningsämnen på så sätt att en elev varannan vecka hade hem- och konsumentkunskap och varannan vecka bild och musik. Det var i scheman för vårterminen 2025 inte utlagt någon undervisningstid i hem- och konsumentkunskap. Totalt fick därmed eleverna i årskurs 6 en undervisningstid på 14 timmar i hem- och konsumentkunskap under läsåret 2024/25. Enligt skolans scheman och timplan ligger all undervisning i hem- och konsumentkunskap i årskurs 6. Höstterminen 2025 har det inte schemalagts undervisningstid för hem- och konsumentkunskap. Enligt rektorn ska hem- och konsumentkunskap schemaläggas under vårterminen 2026 för årskurs 6.

Rektorn uppger att det är rektorn som lägger schemat. Rektorn utgår från den nationella timplanen för att sedan skapa skolans timplan. Därefter utgår rektorn från skolans timplan. På schemat kan det ibland bli mer tid än i timplanen. Rektorn uppger att skolan tidigare läsårs har omfördelat tid mellan ämnen så att skolan haft en satsning på idrott och hälsa. Satsningen är inte kvar innevarande läsårs. Vidare uppger rektorn att det ibland lagts ut mer tid i matematik eller svenska och att skolan även har satsat på NO- och SO-ämnena. På frågan om rektorn följer upp om det blir samma undervisningstid via schemat som i den nationella respektive skolans timplan svarar rektorn att det inte är någon mer uppföljning än att rektorn utgår från den nationella timplanen.

Rättslig reglering

Den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6890 timmar. Den garanterade undervisningstiden är fördelad i en timplan. Av bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) framgår minsta undervisningstid i timmar per stadium och ämne. I lågstadiet är den garanterade undervisningstiden 1 882 timmar. I mellanstadiet är den garanterade undervisningstiden 2334 timmar. Huvudmannen får besluta om ytterligare undervisningstid utöver den garanterade undervisningstiden. Huvudmannen beslutar efter förslag av rektorn om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden (10 kap. 4–5 §§ skollagen och 9 kap. 3–4 §§ och bilaga 1 till skolförordningen).

Höstterminen 2024 ändrades bestämmelserna om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) genom att elevens val togs bort i grundskolan. Tiden från elevens val har istället fördelats till framförallt samhälls- och naturorienterande ämnen (SO och NO), (se förordning [2023:945] om ändring i skolförordningen).

I timplanen anges ett antal timmar som får användas för skolans val. Utrymmet för skolans val ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen. Rektorn beslutar om hur utrymmet för skolans val ska användas. Rektorn får inte uppdra åt någon annan att fatta sådana beslut. Vid skolans val får antalet timmar i timplanen per stadium för ett ämne eller en ämnesgrupp minskas med högst 20 procent. Antalet timmar för svenska eller svenska som andraspråk, engelska, språkval och matematik får dock inte minskas (9 kap. 9 § skolförordningen och bilaga 1 till skolförordningen).

I förarbeten anges att en viktig förutsättning för att eleverna ska kunna nå kunskapskraven är att de får de undervisningstimmar som anges i timplanen. Den minsta garanterade undervisningstiden i de olika ämnena har koppling till kursplanerna och de nationella proven. Avsikten med den stadieindelade timplanen är att uppnå en ökad likvärdighet mellan skolor (prop. 2016/17:143, s. 17 och 19).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister gällande skolans timplan och den garanterade undervisningstiden vid skolan.

Skolinspektionen konstaterar att skolans timplan inte i alla delar uppnår den minsta garanterade undervisningstiden som anges i den nationella timplanen. I skolans timplaner för de två föregående läsåren och innevarande läsår har det beslutats om för lite undervisningstid i flera ämnen både på lågstadiet och mellanstadiet. I timplanen för innevarande läsår är avvikelserna störst. Där understiger även den sammanlagda undervisningstiden på låg- respektive mellanstadiet den minsta tid som anges i den nationella timplanen med 79 timmar respektive 91 timmar.

När det gäller specifika ämnen har det innevarande läsår bland annat beslutats om för lite undervisningstid i ämnet matematik på lågstadiet (-42 timmar) och på mellanstadiet (-50 timmar) samt svenska och svenska som andraspråk på lågstadiet (-50 timmar) och på mellanstadiet (-16 timmar). Även om skolan tidigare läsår omfördelat tid mellan ämnen för att satsa på bland annat idrott och hälsa, vilket är möjligt inom ramen för skolans val, är det inte tillåtet att minska antalet timmar i matematik och svenska/svenska som andraspråk.

Skolinspektionen konstaterar också att huvudmannen inte har beaktat att den nationella timplanen ändrades inför läsåret 2024/25. Skolan tillämpade samma timplan för läsåret 2023/24 som för 2024/25 och har inte tagit hänsyn till att undervisningstiden i SO-ämnen och NO-ämnen utökades från och med höstterminen 2024. I skolans timplan har det för mellanstadiet beslutats om för lite undervisningstid i SO-ämnen (-51 timmar) och NO-ämnen (-27 timmar) under läsåret 2024/25. Även under

läsåret 2025/26 är för lite undervisningstid beslutad i SO-ämnena på mellanstadiet.

När det gäller schemalagd undervisningstid förekommer också avvikelser från såväl skolans beslutade timplan som från den nationella timplanen. Skolinspektionen kan dock konstatera att mer tid schemalagts än vad som beslutats om i skolans timplan i flera ämnen, varför eleverna trots felaktigheterna i timplanen får den minsta garanterade sammanlagda undervisningstiden per stadium. Trots det finns ett antal ämnen där för lite tid har schemalagts i jämförelse med den minsta garanterade undervisningstiden. Genomgående över alla tre läsår har för lite tid schemalagts i ämnet svenska/svenska som andraspråk i lågstadiet, vilket är allvarligt. Att eleverna som nu går i årskurs 3 ska ha möjlighet att erhålla den garanterade undervisningstiden i ämnet när de lämnar lågstadiet är inte sannolikt, även om mer undervisningstid skulle schemaläggas under vårterminen 2026.

Elever som har gått ut årskurs 6 de två senaste läsåren har i några ämnen inte fått den garanterade undervisningstiden under mellanstadiet. I ämnet moderna språk har eleverna i årskurs 6 de två föregående läsåren lämnat skolan utan att ha fått den undervisningstid de har rätt till. Läsåret 2023/24 fick eleverna endast hälften av den garanterade undervisningstiden i moderna språk. I ämnet hem- och konsumentkunskap har eleverna i årskurs 6 under läsåret 2024/25 inte ens erhållit hälften av den garanterade undervisningstiden.

Det är huvudmannen som har det yttersta ansvaret för att eleverna får sin garanterade undervisningstid. Undervisningstiden ska bestämmas av huvudmannen i ett beslut om skolans timplan och inte vid schemaläggningen. Att skolans timplan är felaktig innebär att huvudmannen svårt kan säkerställa att eleverna får den minsta garanterade undervisningstiden. Skolinspektionen konstaterar även att det är rektorn som har beslutat om skolans timplan och inte huvudmannen, vilket är en brist.

Den garanterade undervisningstiden syftar till att ge eleverna möjlighet att nå målen för utbildningen och att säkerställa en likvärdig utbildning. Det är därför allvarligt att det vid skolan förekommer frekventa avvikelser från den nationella timplanen. Att eleverna dessutom går miste om undervisningstid som de har rätt till försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen.

Betygssättning och dokumentation av betyg

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Dokumentation av betyg

Skolinspektionen har begärt att få ta del av skolans signerade betygskatalog för de tre senaste terminerna (vårterminen 2024, höstterminen 2024 och vårterminen 2025). Rektorn uppger att skolans betygskatalog inte finns i pappersversion med signaturer. Betygen registreras istället digitalt och från det digitala systemet kan rektorn skriva ut olika rapporter.

Skolinspektionen har från det digitala systemet mottagit en rapport avseende en sammanställning av terminsbetygen för var och en av de tre senaste terminerna. Rapporterna har rubriken "Betygskatalog – Sammanställning av uppgifter om terminsbetyg" följt av termin och klass. Av dessa sammanställningar framgår bland annat skolans namn, Skolverkets skolenhetskod, elevernas namn och personnummer, ämnen och betyg i respektive ämne. Det finns i rapporterna avsatt plats för betygssättande lärares signaturer men sådana signaturer har inte fyllts i.

Rektorn uppger att när en lärare ska registrera betyg så loggar läraren in i det digitala systemet med användarnamn och lösenord. På så sätt ser man i systemet vilken lärare som registrerat betygen samt datum och tidpunkt för detta.

Vidare har Skolinspektionen från det digitala betygssystemet för registrering av betyg mottagit ytterligare ett dokument (en rapport) där det framgår namn på betygssättande lärare och vilket ämne läraren har satt betyg i. Sådana rapporter finns för höstterminen 2024 och vårterminen 2025. Rapporterna har avsatt plats för betygssättande lärares namnteckning men det finns inga namnteckningar. För läsåret 2023/24 uppger rektorn att det saknas dokumentation i det digitala systemet över vilken lärare som satt betyg i vilket ämne.

I rapporten från det digitala systemet anges tre betygssättande lärare under vårterminen 2025. Därutöver anges rektorns namn vid flera ämnen. Rektorn uppger att hen inte undervisade under läsåret 2024/25 och inte är legitimerad lärare. Rektorn uppger att hen inte vet varför rektorns namn står med på listan men säger att det kan bero på att hen som rektor kan komma åt och se betygen och att hen ibland skriver in betyg i systemet. Det kan handla om att läraren någon gång glömt att skriva in ett betyg och att rektorn då skrivit in det. Vid två ämnen, matematik och svenska som andraspråk, står enbart rektorns namn. Rektorn uppger att det var klassläraren i årskurs 6 som undervisade i dessa två ämnen och satte betygen. Läraren som undervisade är dock inte behörig i dessa ämnen och kanske var det därför som rektorn skrev in betygen, säger rektorn. I rapporten från det digitala betygssystemet saknas en lärare som undervisade i textilslöjd och en lärare som undervisade i trä- och metallslöjd samt moderna språk (tyska) under vårterminen 2025. Som betygssättande lärare i slöjd anges klassläraren i årskurs 6 samt rektorn, och som betygssättande lärare i moderna språk anges läraren som undervisat i moderna språk (franska) samt rektorn. Enligt scheman för

läsåret 2024/25 undervisade ingen av dessa i slöjd eller moderna språk (tyska).

I motsvarande rapport för höstterminen 2024 anges namn på klassläraren i årskurs 6 samt rektorn som betygssättande lärare. I ämnena bild, musik, moderna språk och slöjd anges endast rektorns namn. Läraren som undervisade i bild och musik under läsåret 2024/25 uppger att det vid betygssättningen hösten 2024 var rektorn som registrerade betygen i systemet efter att läraren lämnat en motivering till vilket betyg som skulle sättas. Läraren hade inte tillgång till det digitala systemet.

Betygssättning

Rektorn berättar att inför betygssättning kallar rektorn alla betygssättande lärare till ett möte. Vid mötet lyfter lärarna fram hur de bedömer att eleverna presterar i de olika ämnena. Rektorn uppger att lärare som inte har legitimation inte sätter betyg och att det då antingen är rektorn eller specialläraren som sätter betygen, men i samråd med läraren som har undervisat.

Läraren som undervisade i bild och musik, som saknar legitimation, uppger att hen vid betygssättningen vårterminen 2025 själv skrev in betygen i skolans betygssystem utan att ha deltagit på något bedömningsmöte.

Rättslig reglering

Det är rektorn som ansvarar för att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen).

I förarbeten till bestämmelsen anges bland annat följande. De betyg en elev får kan vara avgörande för elevens framtid. Betygsresultat har exempelvis betydelse för elevens möjligheter att fortsätta studera eller att få en anställning. Det är mycket viktigt att betyg sätts på ett korrekt sätt och det är ett stort ansvar att besluta om betyg. Beslut om betyg innebär myndighetsutövning och uppgifter av den karaktären bör förbehållas legitimerade lärare. Det krävs särskilda kunskaper med utgångspunkt i skolans styrdokument för att kunna sätta likvärdiga betyg och det är grannlaga att bedöma elevers kunskaper på ett objektivt och korrekt sätt. Med det följer att det är naturligt att en lärare som inte har adekvat

utbildning behöver, och ska ha, stöd och hjälp av en legitimerad lärare (prop. 2010/11:20, s. 46–47).

I 6 kap. 3–6 §§ skolförordningen finns kompletterande bestämmelser till 3 kap. 16 § skollagen om vem som ska besluta om betyg.

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs (6 kap. 10 § skolförordningen).

Enligt Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (2011:123) ska en skolenhet ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygskatalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg (4 §). Betygskatalogen ska föras löpande. Betygskatalogen får föras på papper eller elektroniskt (5 §). Beslut om betyg ska föras in i betygskatalogen dels i slutet av varje termin då betyg ska beslutas, dels i anslutning till att ett ämne har avslutats (6 §). Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med sin egenhändiga signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt. Det ska ske med en sådan avancerad elektronisk underskrift som avses i artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG, i den ursprungliga lydelsen. En datering och en signatur enligt första stycket får omfatta flera uppgifter under förutsättning att det är tydligt vilka betygsuppgifter som dateringen och signaturen avser (7 §). En betygskatalog ska innehålla 1. Skolverkets skolenhetskod, 2. skolform, 3. namn på huvudman, skolenhet och den kommun där skolenheten är belägen, 4. namn på eleven och elevens personnummer eller motsvarande, 5. namn och titel på den eller de som har beslutat om betyg, 6. namn på klass eller motsvarande (8 §).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i dokumentationen av betyg på skolan. Rektorn har uppgett att skolan saknar betygskatalog i pappersformat. Istället har rektorn tillhandahållit en utskrift ur ett digitalt system med rubriken "Betygskatalog – Sammanställning av uppgifter om terminsbetyg". Skolinspektionen bedömer att detta dokument får anses utgöra skolans betygskatalog. Skolinspektionen konstaterar dock att betygskatalogen inte uppfyller författningarnas krav. Dokumentet anger förvisso Skolverkets skolenhetskod, skolans namn samt namn och personnummer på elever samt elevens betyg i olika ämnen. Dock framgår inte vem som har beslutat om betygen eller datering och egenhändig signatur av betygssättande lärare. Inte någon uppgift om betyg är signerad eller daterad, vilket är en brist. Att lärare loggar in i betygssystemet med användarnamn och lösenord när de registrerar betygen är enligt

Skolinspektionens bedömning inte att likställa med en sådan avancerad elektronisk underskrift som avses i föreskrifterna om betygskatalog.

Vidare konstaterar Skolinspektionen att det även i övrigt är oklart vilken lärare som har beslutat om betyg i respektive ämne. Enligt rektorn registrerar betygssättande lärare betyget genom att logga in i skolans digitala system. Av utskrifterna från det digitala systemet går dock inte att utläsa vilken lärare som har satt betyget. I flera ämnen saknas det helt uppgift om betygssättande lärare, alternativt anges en annan lärare än den som undervisat och i flera ämnen är det rektorn som står som betygssättande lärare, trots att rektorn inte har undervisat i ämnena. Skolinspektionen vill här framhålla att betygskatalogen är skolans dokumentation över de betyg som satts på skolan. Varje enskilt betyg utgör ett beslut. Att det varken av betygskatalogen eller i övrigt går att utläsa vem som har beslutat om betygen är allvarligt ur rättssäkerhetssynpunkt.

Det finns också felaktigheter vid betygssättningen på skolan. Om läraren som bedriver undervisningen inte är legitimerad, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad och inte av rektorn. Det ankommer endast på rektorn att besluta om betyg om det finns oenighet mellan en lärare som inte är legitimerad och en legitimerad lärare som saknar behörighet i det aktuella ämnet. Det har inte framkommit att någon sådan situation förelegat.

Skolinspektionen bedömer vidare att det är en brist att lärare utan legitimation självständigt sätter betyg, utan sambedömning med en legitimerad lärare. I ämnena bild och musik har en icke legitimerad lärare själv fattat beslut om betyg, utan föregående sambedömning med en legitimerad lärare, vilket är en brist. Båda lärarna ska sedan signera uppgiften om betyg i betygskatalogen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som huvudmannen ska vidta för att avhjälpa de påtalade bristerna. Om bristerna bedöms vara ett allvarligt missförhållande ska det anges (26 kap. 10 § skollagen).

Ett föreläggande får förenas med vite. Ett föreläggande ska förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt (26 kap. 27 § skollagen).

Eftersom Haparanda Montessoriförenings verksamhet vid Montessoriskolan Droppen inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter

som gäller för verksamheten finns det skäl att förelägga Haparanda Montessoriförening att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionen bedömer att det finns flera allvarliga brister i verksamheten. Skolan lever inte upp till författningarnas krav när det gäller arbetet med särskilt stöd och det förekommer att elever istället för att utredas för särskilt stöd går om årskurser. Det innebär att elever inte får eller riskerar att inte få det stöd de har rätt till. Vidare konstateras att undervisningen inte alltid bedrivs av lärare och att skolan använder obehöriga lärare utan att undantagen för detta är uppfyllda. Bristande ekonomiska förutsättningar är en del av förklaringen till bristerna avseende lärare. Därtill finns brister i skolans timplan och schemaläggning av undervisningstid vilket medför att eleverna i några ämnen inte har fått den minsta garanterade undervisningstiden och riskerar att inte få den garanterade undervisningstiden i andra ämnen. Bristerna har pågått en längre tid. Skolinspektionen bedömer att bristerna allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Bristerna sammantaget medför att eleverna inte får likvärdiga förutsättningar som elever på andra skolor att utvecklas så långt som möjligt mot målen. Föreläggandet ska därför förenas med vite. Det har inte framkommit något särskilt skäl som gör vitet obehövligt. Vidare konstateras brister när det gäller betygssättning och dokumentation av betyg i skolans betygskatalog som är allvarliga ur rättssäkerhetssynpunkt. Även i denna del förenar Skolinspektionen föreläggandet med vite.

Ett vitesbelopp ska enligt 3 § viteslagen (1985:206) fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå honom att följa det föreläggande som är förenat med vitet. Med hänsyn till huvudmannens ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt bedömer Skolinspektionen att vitesbeloppet ska bestämmas till 300 000 kronor.

Skolinspektionen bedömer därutöver att bristerna utgör ett allvarligt missförhållande då bristerna är sådana att de rubbar förutsättningarna för verksamheten på ett allvarligt sätt.

Föreläggande

Undervisningen i ämnet slöjd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever i årskurs 2–3 berättar att de endast har textilslöjd och inte trä- och metallslöjd. Elever i årskurs 6 berättar att trä- och metallslöjd börjar först i

årskurs 4. Elever i årskurs 4 säger att de ännu inte haft träslöjd och att de ska ha trä- och metallslöjd under vårterminen 2026.

Lärare uppger att trä- och metallslöjd ges från och med årskurs 4. Höstterminen 2025 får eleverna i både låg- och mellanstadiet undervisning i textilslöjd. Planen är att eleverna på mellanstadiet ska få undervisning i trä- och metallslöjd under vårterminen 2026. Skolan brukar hyra trä- och metallslöjdsal på en av kommunens skolor. Skolan har material och utrustning för textilslöjd och på mellanstadiet finns en egen sal för bild och textilslöjd.

Rektorn uppger att eleverna i lågstadiet endast har textilslöjd och inte trä- och metallslöjd. Så har det varit sedan länge, säger rektorn.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska undervisningen i grundskolan omfatta ämnet slöjd och för detta ämne skall en kursplan gälla (10 kap. 4 och 8 §§ skollagen).

I läroplanen för grundskolan ingår kursplanen för ämnet slöjd och av denna framgår att det centrala innehållet som ska behandlas i årskurs 1–3 inkluderar bland annat: Slöjdens material, verktyg och hantverkstekniker i relation till metall, textil och trä; metall-, textil- och trämaterialens egenskaper och användningsområden; verktyg och redskap, hur de benämns och hur de används på ett säkert och ändamålsenligt sätt; undersökande av olika materials egenskaper; några slöjdmaterials ursprung och miljöpåverkan, till exempel ståltråd, ull och furu (9 kap. 1 § skolförordningen och Lgr 22, 5 Kursplan Slöjd).

För utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas (2 kap. 35 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att undervisningen i ämnet slöjd på lågstadiet inte omfattar ämnets hela centrala innehåll. Det framkommer att skolan saknar en egen lokal för trä- och metallslöjd och att eleverna på lågstadiet enbart får undervisning som berör textilslöjd. Eleverna får därmed inte möjlighet att arbeta med materialen trä och metall.

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av scheman framgår att eleverna i årskurs 4–6 under läsåren 2023/24 och 2024/25 erbjuds 30 minuter "läxhjälp" per vecka. Av intervjuer med elever och personal framgår att läxhjälp är detsamma som extra studietid.

Elever, lärare och rektorn uppger i början av september 2025 att läxhjälp för årskurs 4–6 ännu inte kommit igång innevarande läsår. Rektorn uppger att läxhjälp kan komma att ges med 30 till 40 minuter per vecka men att det inte lagts ut ännu. I inkomna scheman från den 19 september 2025 finns läxhjälp utlagt för årskurs 4–6 med ett pass på 40 minuter en gång per vecka.

Rättslig reglering

Elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör (10 kap. 5 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att eleverna i årskurserna 4–6 inte erbjuds undervisning i form av extra studietid om minst två timmar per vecka. Av utredningen framgår att extra studietid innevarande läsår erbjuds med 40 minuter per vecka. De två föregående läsåren omfattade den extra studietiden 30 minuter per vecka.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rektorn uppger att det är två elever i en klass som får studiehandledning på modersmålet i finska. Studiehandledningen genomförs av specialläraren som är finsktalande. Specialläraren är med i klassen två lektioner per vecka i matematik och två lektioner per vecka i svenska/svenska som andraspråk. Specialläraren uppger att det finns en tredje elev i klassen som också behöver studiehandledning på finska. Rektorn uppger att studiehandledning på finska på övriga lektioner, då specialläraren inte deltar, blir begränsad eftersom klassläraren inte behärskar finska. Rektorn uppger vidare att behovet av studiehandledning på finska är större än vad som kan ges och att rektorn söker studiehandledare i finska.

I kompletterade uppgifter från huvudmannen den 24 oktober 2025 framgår att skolan i oktober 2025 har anställt en studiehandledare i finska.

Rektorn uppger vidare att en elev behöver studiehandledning på arabiska, men att eleven inte får det. Även specialläraren uppger att det skulle behövas studiehandledning på arabiska och nämner tre elever, men att det för närvarande inte finns någon som kan ge dessa elever studiehandledning. Rektorn uppger att skolan söker studiehandledare i arabiska.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Studiehandledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan (5 kap. 4 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att elever som har behov av studiehandledning på modersmålet arabiska inte får sådan studiehandledning. I intervjuer med rektorn och specialläraren framkommer att det finns elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet i språken finska och arabiska. När det gäller finska har eleverna fått viss studiehandledning av specialläraren och skolan har från och med oktober 2025 anställt en studiehandledare för att tillgodose behovet. När det gäller arabiska har skolan ännu inte fått tag på någon studiehandledare varför dessa elever inte får sina behov av studiehandledning tillgodosedda.

Lämna uppgift om frånvaro till elevens hemkommun

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rektorn uppger att det under läsåret 2024/25 gjordes frånvaroutredningar för två elever på skolan. En av dessa elever går innevarande läsår om årskurs 6 (se ovan under rubriken *Gå om en årskurs*).

Rektorn uppger att styrelsens ordförande informeras löpande om bland annat elevers frånvaro och att de två frånvaroutredningarna har kommit till styrelsens kännedom. Styrelsen (huvudmannen) följer upp hur det går och ställer frågor tillbaka till rektorn. Rektorn uppger att det inte har anmälts till Haparanda kommun att skolan har inlett en frånvaroutredning för eleven som nu går om årskurs 6.

På fråga till huvudmannens representanter om de informerar Haparanda kommun om elever med hög frånvaro svarar representanterna att rektorn har en dialog med kommunens skolchef och att de har möte med kommunens skolchef minst två gånger per år. Där diskuterar de specifika fall.

Lärare, speciallärare och huvudmannens representanter uppger att alla elever på skolan har Haparanda som hemkommun.

Skolinspektionen har inhämtat uppgifter från Haparanda kommun. Kommunen uppger att det under läsåret 2024/25 inte har inkommit någon

anmälan från huvudmannen till Haparanda kommun om att frånvaroutredning har startats (skolpliktsbevakning).

Rättslig reglering

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen (7 kap. 19 a § skollagen).

Huvudmannen ska se till att eleverna i huvudmannens förskoleklass och grundskola fullgör sin skolgång. När en skolpliktig elev börjar eller slutar vid en skolenhet med en annan huvudman än hemkommunen eller det hos en sådan huvudman har inletts en utredning om elevens frånvaro enligt 19 a §, ska huvudmannen snarast lämna uppgift om detta till hemkommun (7 kap. 22 § skollagen).

Det är hemkommunen som har det övergripande ansvaret för att se till att eleven fullgör sin skolgång. För att hemkommunen ska kunna ta ansvar för skolpliktsbevakningen behöver hemkommunen ha kännedom om frånvaron bland alla elever i skolpliktsålder som är bosatta i kommunen. En huvudman har därför en skyldighet att lämna uppgift till hemkommunen när en skolpliktig elev börjar eller slutar vid huvudmannens skolenhet och när en utredning om upprepad eller längre frånvaro för en elev har inletts. Detta ökar möjligheten för hemkommunen att snabbt vidta de åtgärder som kan behövas för att eleven ska få sin rätt till utbildning tillgodosedd (prop. 2017/18:182, s. 62–63).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att huvudmannen inte har lämnat uppgift till elevens hemkommun när en utredning om frånvaro har inletts för eleven. Det framkommer att frånvaroutredningar har inletts i två fall under läsåret 2024/25, men i inget av dessa fall har hemkommunen underrättats om att utredning inletts. Eftersom det är hemkommunen som har det övergripande ansvaret för att se till att eleven fullgör sin skolgång behöver hemkommunen ha kännedom om frånvaron bland alla elever i skolpliktsålder som är bosatta i kommunen.

Anmäla uppgifter om kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare berättar att de vid ett kränkingsärende mellan elever pratar med de inblandade eleverna och reder ut konflikten. Såväl elevernas vårdnadshavare som rektorn informeras. Läraren som har hanterat ärendet

skriver en rapport på papper som lämnas i rektorns låda och sätts i en pärm.

Rektorn uppger att det läsåret 2024/25 kom in 34 kränkingsrapporter. Styrelsens ordförande får reda på återkommande mer problematiska ärenden men huvudmannen har inte kännedom om alla kränkningar som skett, uppger rektorn. Rektorn säger att styrelsen får kännedom om de "svårare fallen" och uppskattar att dessa utgjorde fyra-fem av de sammanlagt 34 kränkingsärendena förra läsåret. Rektorn informerar ordföranden muntligt. Det finns ingen stående punkt på styrelsens möten där rektorn informerar styrelsen om kränkningar.

Huvudmannens representanter uppger att de utgår från att de blir informerade om kränkningar mellan elever. Det sker genom att rektorn ringer till styrelsens ordförande när det har hänt något. Huvudmannens representanter uppger att det förra året kanske förekom 20 fall av kränkningar på skolan.

Rättslig reglering

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte anmäler alla uppgifter om kränkande behandling till huvudmannen, vilket är en brist. Av utredningen framgår att personalen anmälde 34 uppgifter om kränkande behandling till rektorn föregående läsår. Rektorn och huvudmannens representanter har olika uppfattning om hur många av dessa kränkingsanmälningar som kommit till huvudmannens kännedom, där rektorn uppskattar fyra-fem och huvudmannens representanter ca 20 anmälningar. Utredningen visar oavsett att huvudmannen inte har fått kännedom om alla uppgifter om kränkande behandling. Det är huvudmannen som har ansvaret för att uppgifter om kränkande behandling skyndsamt utreds och i förekommande fall vidta de åtgärder som behövs för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Det är därför av största vikt att samtliga händelser av upplevd kränkande behandling kommer till huvudmannens kännedom.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Haparanda Montessoriförenings verksamhet vid Montessoriskolan Droppen uppfyller inte författningarnas krav vad gäller undervisningen i ämnet slöjd, extra studietid, studiehandledning på modersmål, lämna uppgift om frånvaro till elevens hemkommun samt anmäla uppgifter om kränkande behandling. Det finns därför skäl att förelägga Haparanda Montessoriförening att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Garantin för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare uppger att de inom garantin för tidiga stödinsatser använder kartläggningsmaterialet för förskoleklass och bedömningsstödet för årskurs 1.

Skolans speciallärare uppger att klasslärarna genomför kartläggningarna och bedömningarna med eleverna, och att specialläraren därefter får del av resultaten. Ifall resultaten för en elev visar att eleven riskerar att inte uppfylla de kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas så görs en särskild bedömning. Då deltar alltid specialläraren, klassläraren och rektorn.

Rektorn uppger att kartläggningsmaterialet och bedömningsstödet genomförs. Om det behövs en särskild bedömning deltar specialläraren. Specialläraren handleder lärarna och hjälper till med material, berättar rektorn.

Rättslig reglering

I förskoleklass ska Skolverkets kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet (dnr 2019:567) och kartläggningsmaterial i matematiskt tänkande (dnr 2019:568) användas. För varje elev ska läraren använda kartläggningsmaterialen vid avstämningstillfällen under höstterminen (8 kap. 2 och 3 §§ skolförordningen, 2–5 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet och i matematiskt tänkande i förskoleklass, SKOLFS 2019:16).

I årskurs 1 i grundskolan ska Skolverkets nationella bedömningsstöd i läs- och skrivutveckling (dnr 2019:563) användas i ämnena svenska och

svenska som andraspråk och Skolverkets nationella bedömningsstöd i taluppfattning (dnr 2019:564) användas i ämnet matematik. För varje elev ska läraren använda bedömningsstöden vid avstämningstillfällen under både höstterminen och vårterminen (9 kap. 22 b och c §§ skolförordningen och 2–4 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan och sameskolan, SKOLFS 2016:66).

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen och i lågstadiet i grundskolan om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial, ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik (3 kap. 4 § skollagen.)

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning. Samråd behöver dock inte genomföras om den ansvarige förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens (3 kap. 4 a § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Agneta Broberg

Regionchef, beslutsfattare
Signerat av: Agneta Broberg

X Terje Holand

Utredare, föredragande
Signerat av: Terje Holand

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Anders Holmgren, utredare Caroline Rönnegård, regionjurist Linnéa Lundberg samt enhetschef Joakim Blomberg medverkat.

Hur ni överklagar

Om ni anser att beslutet om föreläggande vid vite är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka det till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå, eller till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se.

Ange följande i överklagandet:

- Namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer.
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets diarienummer.
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer anges.

Överklagandet ska ha kommit in till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag ni har fått del av beslutet. Om ni företräder det allmänna, till exempel en kommun, ska överklagandet istället ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid kommer Skolinspektionen att pröva om beslutet ska ändras och sedan skicka överklagandet, handlingarna i det överklagade ärendet och eventuellt nytt beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm.